

Sygn. akt I NSW 193/20

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący)

SSN Antoni Bojańczyk (sprawozdawca)

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie z protestu wyborczego A. S.

przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora
Generalnego

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 24 lipca 2020 r.

postanawia:

wyrazić opinię, że zarzut protestu jest niezasadny.

UZASADNIENIE

Pismem z 15 lipca 2020 r. (data złożenia w Wydziale Konsularnym i Polonii Ambasady RP w M.) A.S. wniosła protest wyborczy przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zarzucając naruszenie przepisów ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz. U. poz. 979; dalej: „u.wyb.2020”) dotyczących głosowania, a mianowicie art. 6 ust. 2 u.wyb.2020, poprzez uniemożliwienie jej głosowania na terenie Hiszpanii na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania, co doprowadziło do pozbawienia jej „możliwości skorzystania z gwarantowanego w Konstytucji czynnego prawa

wyborczego, a ponadto miało wpływ na wynik wyborów na Prezydenta Rzeczypospolitej”.

Jak podniosła w uzasadnieniu, przed I turą wyborów zarejestrowała się przez profil zaufany do spisu wyborców w Gminie K., skąd 22 czerwca 2020 r. odebrała zaświadczenie upoważniające ją do głosownia w II turze w obwodzie miejsca pobytu. W związku z informacjami znajdującymi się na stronach internetowych Ministerstwa Spraw Zagranicznych, iż głosowanie w II turze wyborów na terenie Hiszpanii odbywa się tylko w formie korespondencyjnej, a osoby które nie były wpisane do spisu wyborców prowadzonego przez konsula w I turze mogą złożyć wniosek o wpisanie ich do spisu na II turę wyborów oraz brakiem informacji w jaki sposób powinno odbyć się głosowanie z zaświadczeniem w miejscu gdzie nie ma możliwości głosowania osobistego, w dniu 29 czerwca zgłosiła chęć dopisania się do spisu wyborców w Konsulacie RP w M. i 1 lipca otrzymała informację o akceptacji jej zgłoszenia do spisu wyborców za granicą, a następnie 2 lipca otrzymała „automatyczną” wiadomość, że jeśli dopisała się przed I turą do spisu wyborców, nie może dopisać się do innego spisu przed II turą. Jednocześnie śledziła też status wysyłki pakietu wyborczego i próbując wyjaśnić sytuację na miejscu w Konsulacie RP w M., w którym uzyskała informację, że z zaświadczeniem może głosować wszędzie tam, gdzie istnieje możliwość osobistego głosowania.

Odpis pisma został doręczony Państwowej Komisji Wyborczej, Prokuratorowi Generalnemu.

Państwowa Komisja Wyborcza wyraziła opinię, że zarzuty protestu są bezzasadne.

Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej szeroko omówił przepisy dotyczące zasad wpisywania się do spisu wyborców i wydawania zaświadczeń o prawie do głosowania w miejscu pobytu w dniu wyborów oraz podkreślił, że informacje w tym zakresie Państwowa Komisja Wyborcza podawała do publicznej wiadomości przed wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej, podając szczegółowo miejsca, w których informacje te zostały zawarte oraz zwrócił uwagę, że zasady te obowiązują od wielu lat. Zauważył ponadto, że wyborca,

który zamierzał głosować za granicą, powinien przed pobraniem zaświadczenia o prawie do głosowania upewnić się, że w danym państwie jest możliwe głosowanie osobiste w lokalach wyborczych.

Prokurator Generalny wniósł o pozostawienie protestu bez dalszego biegu, w związku z tym, że jak wskazał, z treści art. 82 § 1 pkt 2 Kodeksu wyborczego wynika, że chodzi w nim o naruszenia przepisów, których dopuścił się właściwy organ wyborczy.

Stanowisko w sprawie zajął także Konsul Generalny w M., wskazując, że głosowanie w obwodach głosowania utworzonych w okręgu konsularnym Ambasady RP w M. odbywało się wyłącznie w formie korespondencyjnej, a informacja o tym była zamieszczona na stronie internetowej polskich placówek dyplomatycznych w Hiszpanii. Poinformował ponadto, że wnosząca protest była wpisana do spisu wyborców sporządzonego przez Konsula RP w M.. Jej wniosek został zatwierdzony przez konsula 1 lipca 2020 roku, a następnie tego samego dnia zaakceptowany przez gminę W., natomiast urząd konsularny w M. nie otrzymał informacji z gminy K. o pobraniu przez wyborcę zaświadczenia o prawie do głosowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zasady wnoszenia protestów określone zostały w przepisach ogólnych art. 82 i 83 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 684 ze zm., dalej „k.wyb.”), oraz - w odniesieniu do wyborów Prezydenta RP - w przepisach szczególnych art. 321-324 k.wyb i art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego, do których odsyła (w kwestii wskazania sądu właściwego do rozpoznania protestu oraz zasad jego wnoszenia i trybu rozpoznania) art. 83 k.wyb.

Zgodnie z art. 82 § 1 Kodeksu wyborczego, przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu: 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom,

określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub 2) naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Wnoszący protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty (art. 321 § 3 k.wyb.).

Wniesiony protest spełnia wymogi formalne, w tym mieści się w granicach przedmiotowych protestu wyborczego, jednak przedstawione przez wyborcę zarzuty są bezzasadne.

W dniu w którym wnosząca protest pobierała zaświadczenie o prawie do głosowania obowiązywało już Rozporządzenie Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 8 czerwca 2020 r. w sprawie utworzenia obwodów głosowania w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2020 roku dla obywateli polskich przebywających za granicą (Dz.U. z 2020 r., poz. 1014), w załączniku do którego przy wszystkich obwodach głosowania znajdujących się na terenie Królestwa Hiszpanii zawarta była adnotacja „komisja obsługuje wyłącznie głosowanie korespondencyjne”. Informacja o możliwości głosowania wyłącznie korespondencyjnego na terenie Hiszpanii była też zamieszczona na stronach internetowych polskich placówek dyplomatycznych w Hiszpanii, na co wskazuje sama wnosząca protest. Na tych samych stronach internetowych placówek dyplomatycznych była też zamieszczona informacja, iż z uwagi na brak możliwości głosowania osobistego na terenie Hiszpanii, wyborcy z zaświadczeniami o prawie do głosowania w II turze nie będą mogli zagłosować osobiście w tutejszych urzędach konsularnych.

Udział w głosowaniu korespondencyjnym wymagał przedsięwzięcia przez wyborcę określonych czynności przewidzianych przez ustawę (wyrażenia wobec właściwego konsula zamiaru głosowania korespondencyjnego za granicą). Ani z materiału dowodowego załączonego do protestu przez jego Autorkę, ani ze stanowiska Konsula RP w M. nie wynika jednak, iżby A.S. złożyła w prawem przewidzianej formie oświadczenie wyrażające wolę głosowania korespondencyjnego. W szczególności składająca protest nie przedstawiła kopii

oświadczenia tego rodzaju ani nie wskazała na ewentualny sposób jego złożenia. Na s. 3 uzasadnienia protestu jego Autorka wyjaśnia zresztą, że po powrocie do Hiszpanii w dniu 5 lipca 2020 r. próbowała uzyskać osobiście w dniu „8 czerwca” (zapewne chodzi o 8 lipca - przyp. SN) 2020 r. w Konsulacie RP w M. informacje czy, może głosować z zaświadczeniem o prawie do głosowania w tym obwodzie zagranicznym. Brak jakiegokolwiek wzmianki na temat tego, że Wyborczyni oświadczyła Konsulowi RP o woli głosowania korespondencyjnego. Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego można stwierdzić jedynie, że p. A.S. dysponowała wydanym przez Urząd Gminy K. w dniu 22 czerwca 2020 r. (nr ew. [...]) zaświadczeniem o prawie do głosowania w dniu 12 lipca 2002 r. w obwodzie miejsca pobytu w wyborach Prezydenta RP w dniu ponownego głosowania oraz - jednocześnie - była wpisana do spisu wyborców sporządzonego przez Konsula RP w M. (Obwodowa Komisja Wyborcza nr [...] w M.) na podstawie wniosku o dopisanie z dnia 1 lipca 2020 r. zatwierdzonego przez Konsula RP i jednocześnie zaakceptowanego przez Gminę W.. Wyjaśnienie powodów takiego stanu rzeczy wymagałoby prowadzenia dalszego, złożonego postępowania dowodowego, co jest niemożliwie z uwagi na napięty kalendarz rozpoznawania protestów (determinowany terminem określonym w art. 15 ust. 3 u.wyb. 2020), ale także byłoby całkowicie zbędne, zważywszy na to, że to do Autorki protestu - jak powiedziano powyżej - należało rozeznanie się odnośnie szczegółów technicznych związanych z wykonywaniem czynnego prawa wyborczego w wybrany przez nią sposób. Dotarcie do tych informacji wymagało od Wyborczyni przedsięwzięcia nie wymagającej większego trudu aktywności: informacje te były powszechnie dostępne zarówno na urzędowych stronach Państwowej Komisji Wyborczej, Ministerstwa Spraw Zagranicznych, ale też właściwych placówek dyplomatycznych RP.

Z powyższych względów, działając na podstawie art. 323 § 1 i 2 k.wyb., Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

